

DOI [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-16\(45\)-194-207](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-16(45)-194-207)
УДК УДК 378.091.33:[78.087.68+7.071.2]

Сюй Цін,

аспірант кафедри теорії та методики музичної освіти,
хорового співу і диригування
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова.

Київ, Україна.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3042-8652>

417689733@qq.com

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ФОРМУВАННЯ ЕВРИСТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАГІСТРАНТІВ З ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ

Анотація. У статті висвітлено теоретичні та методологічні положення щодо формування евристичного мислення магістратів з хорового диригування педагогічних університетів. Акцент робиться на основних завданнях мистецької освіти, зокрема пошуку евристичних механізмів наповнення навчально-мистецького процесу новими підходами до розвитку творчої індивідуальності майбутніх викладачів диригентсько-хорових дисциплін. Проведено аналіз категорії «евристичне мислення» в ретроспективному вимірі. Зосереджено увагу на творчості як вагомому компоненті професійної підготовки магістрів з хорового диригування. Здійснено теоретичний аналіз наукових праць, на основі яких доведено, що сформоване у магістрантів евристичне мислення забезпечує високий рівень диригентсько-хорової компетентності. Проаналізовано наукові підходи українських та зарубіжних учених до структури евристичного мислення. Визначено основні підходи до формування досліджуваного явища. Запропоновано авторське трактування поняття «евристичне мислення магістрантів з хорового диригування» як здійснення самостійних пошуково-творчих актів у професійній діяльності завдяки актуалізації інтелектуальних процедур аналітично-пошукового та рефлексивно-інтуїтивного характеру. Акцентовано увагу на необхідності врахування визначених функцій диригентсько-хорового навчання магістрів. Виокремлено структуру евристичного мислення, охарактеризовано вплив її компонентів на формування досліджуваної якості. Окреслено подальші напрямки наукових досліджень щодо розроблення

ефективної методики формування евристичного мислення магістрів з хорового диригування педагогічних університетів.

Ключові слова: підготовка магістрів; диригентсько-хорові дисципліни; евристичне мислення; структурні компоненти; методологічні підходи; функції диригентсько-хорового навчання магістрів.

ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Осмислення сучасних вимог до професійної підготовки магістрів педагогічних університетів України та Китаю в руслі визначених цілей світоглядного, методологічного та ціннісного сенсу надає поштовх до дослідження інноваційних шляхів підготовки магістрів з хорового диригування.

Питання акцентованого розвитку творчої індивідуальності магістрів мистецьких спеціальностей в педагогічних університетах потребує активного розгортання освітнього процесу в лоні актуалізації евристичного підходу для формування професіоналів – майбутніх викладачів диригентсько-хорових дисциплін високого інтелектуально-творчого рівня. Саме націленість практичної підготовки магістрантів з хорового диригування на евристичне переосмислення специфіки диригентсько-хорової діяльності з позиції її ефективного переоблаштування відкриває простір до свідомого розуміння студентами необхідності опанування мисленнєвими алгоритмами творчої дії, а, також, урахування і підпорядкованість евристичним підходам до створення інтерпретацій музичних творів, креативного впорядкування навчально-репетиційного простору.

Даний вектор розуміння специфіки диригентсько-хорової підготовки магістрів як цілеспрямованого пошуку шляхів удосконалення творчого навчального процесу уможливорює врахування вільного евристичного пошуку, що створює плацдарм для формування евристичного мислення магістрантів з хорового диригування, наявність чого, на нашу думку, є найважливішою ознакою професіоналізму.

Зважаючи на реалії освітніх процесів педагогічних університетів, зокрема млявість і повільність впровадження евристичних технологій у зміст підготовки фахівців на факультетах мистецтв, питання актуалізації евристичного мислення магістрантів у процесі диригентсько-хорової підготовки набуває питомої ваги.

Натомість проблема специфіки актуалізації евристичного мислення магістрантів у процесі диригентсько-хорової підготовки на даний час не

ставала предметом наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значущість проблеми формування евристичного мислення особистості в аспекті творчого і фахового розвитку магістрантів з хорового диригування педагогічних університетів підтверджена науковими роботами знаних метрів у галузі мистецької педагогіки (А. Зайцева, О. Отич, Г. Падалка, О. Рудницька, О. Щолокова та інші), ніші диригентсько-хорової підготовки в педагогічних університетах (А. Болгарський, І. Коваленко, П. Ковалик, А. Козир, А. Растригіна та ін.). Увага науковців мистецько-педагогічної галузі освіти сфокусована на підвищенні інноваційно-технологічного облаштування освітнього мистецького процесу, спрямованості педагогічного впливу на формування самостійно-перетворювальної позиції суб'єктів освітнього процесу для самостійного формулювання цілей навчання, що потребує акцентованого прояву критичності, актуалізації знань, творчості, зокрема на рівні інтуїтивних проявів.

Основоположними для дослідження заявленої проблеми стали праці з питань філософії педагогіки (В. Андрущенко, В. Бондар, І. Зязюн, В. Кремень та інші) в яких обґрунтовано необхідність творчого розвитку особистості студентів; педагогічні теорії навчання (В. Андреев, П. Каптерев, А. Хуторської та інші) де доведена продуктивність евристики в освітньому процесі як засобу саморозвитку, активізації творчомисленневого потенціалу; психологічні теорії творчого мислення (Г. Балл, Є. Ільїн, Г. Костюк, Ж. Піаже та інші), де відзеркалено основи творчомисленневого процесу з позиції креативного облаштування мистецької дійсності; наукові праці з питань психології евристичного мислення (А. Лук, В. Пушкін, І. Розет, В. Хорев та інші).

Комплексні завдання впровадження евристичних технік у практику освітнього процесу розкриті в наукових роботах К. Власенко, О. Збанацької, Л. Крившенко, О. Ролінської, С. Панової, О. Скафи, О. Хващевської та інших. Сучасні дослідження (Н. Ванжа, Ван Кань, С. Генкал, Д. Грабчак, О. Кривонос, Лю Цзя, О. Фомкіна та інші) розширюють простір розуміння необхідності формування евристичного мислення, евристичних умінь студентів ЗВО різних спеціальностей, а також, застосування евристичних методів навчання у процесі фахової підготовки, не торкаючись особливостей формування досліджуваного феномена у студентів впродовж мистецького навчання, тим паче обходячи увагою напрям підготовки магістрів з хорового диригування педагогічних університетів.

Аналіз публікацій з проблеми дослідження виявив широкий масив

наукових робіт, проте мусимо констатувати, що проблема формування евристичного мислення магістрантів з хорового диригування педагогічних університетів не зазнала висвітлення в науковій літературі.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті полягає в висвітленні основних структурних компонентів формування евристичного мислення магістрантів з хорового диригування педагогічних університетів.

З урахуванням визначеної мети статті були окреслені наступні **завдання**: розкрити сутність феномена евристичного мислення, визначити основні підходи до формування досліджуваного явища, окреслити функції диригентсько-хорового навчання магістрів; представити структуру формування евристичного мислення магістрів з хорового диригування з точки зору евристичного облаштування процесу підготовки магістрів з хорового диригування педагогічних університетів.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ / THE THEORETICAL BACKGROUNDS

Завдання професійної підготовки магістрів у галузі мистецької освіти підтвержені необхідністю формування професійної компетентності студентів, цілеспрямованих на отримання першого наукового ступеня вищого освітньо-кваліфікаційного рівня, у комплексі смислових орієнтацій, знань, умінь і досвіду, здатності до самореалізації у мистецько-педагогічній діяльності, озброєння продуктивними способами творчої дії для оригінального тлумачення та інтерпретації творів музичного мистецтва.

Підготовка магістрів з хорового диригування педагогічних університетів апіорі передбачає формування цілісної творчої особистості, спроможної, завдяки сформованим спеціальним умінням і знанням, продуктивно і творчо реалізовувати дослідницькі, творчо-педагогічні та управлінські функції викладача диригентсько-хорових дисциплін у вищих навчальних закладах.

Винайдення оригінальних підходів до реалізації поставлених завдань пов'язано з установкою на творчість як найвагомішого компоненту професійної підготовки магістрів з хорового диригування, а, також, урахуванням інноваційних педагогічних систем в структурі фахової підготовки, покликаних забезпечити інтелектуально-творче зростання студентів. Адже формування творчої індивідуальності магістрів –

майбутніх викладачів циклу диригентсько-хорових дисциплін неможливе без урахування закономірностей творчого процесу, що зумовлює пошук шляхів удосконалення творчо-результативних показників навчальної діяльності студентів в інноваційних моделях упорядкування диригентсько-хорового навчального середовища.

У даному контексті варто наголосити на винятковій ролі творчих установок у професіограмі майбутніх викладачів диригентсько-хорових дисциплін. Такі установки виявляється у здатності до пошуку шляхів самостановлення у професії хорового диригента, осмисленні масштабів, форм і засобів диригентсько-хорової діяльності, відкритості до нових методів пізнання, спрямованості на пошук нових способів творчої дії тощо.

З огляду на вищезазначене, можна стверджувати, що активізація фахової підготовки магістрантів з хорового диригування напряму залежить від урахування можливостей евристики у педагогічному процесі для застосування нових форм і засобів продуктивного його перебігу, зокрема з позиції формування евристичного мислення студентів. Тому стале розуміння диригентсько-хорового навчального процесу як активного творчого поступу потребує ґрунтовного осмислення шляхів його евристичного облаштування. Оскільки диригентсько-хоровий процес вимагає від керівника-упорядника-диригента колосального мисленевого напруження для узгодження нагальних завдань навчально-мистецького середовища, спрямованого на досягнення визначених і деталізованих, відповідно еталонів якості хорового звучання, конкретних творчих результатів. Щоденний пошук шляхів ведення творчого колективу у напрямку досягнення визначених творчих характеристик потребує серйозних інтелектуальних зусиль, обтяжених відповідальністю за прогнозування, проектування, генерування оригінальних ідей, стратегій диригентсько-хорової діяльності, що потребує сформованого евристичного мислення для продуктивного облаштування навчального процесу.

Розгляд евристики (гр. «*heurisko*» – шукаю, знаходжу, відкриваю) [6] як синоніму творчості у науковому дискурсі ретроспективно представлений від стародавніх до сучасних часів. Філософські витoki евристики знаходяться в античній ері: Сократ («бесіди», «діалоги», пошук невідомого нового, звернення до власного досвіду, рефлексія обговорення, циклічність і варіативність мислетворення тощо); Архімед («еврика» (гр. «*heureka*» – я знайшов), нова ідея, просвітлення тощо); Аристотель (творець логіки, науки про мислення, про форми мислення судження,

силогізми і умовиди тощо); Платон (розгляд мислення як когнітивного процесу, введення поняття «інтуїція»); Папп Олександрійський (виокремлення алогічних методів пізнання, поняття «евристика»).

Наукові здобутки ери класичної філософії (Р. Декарт, І. Кант, Б. Спиноза) привнесли новий зміст у дослідження специфіки мислення в евристичному полі з позиції розумової активності, спрямованої на самостійний пошук виявлення нової сутності відомих явищ.

Є підстави вважати, що в ХХ столітті відбулося триумфальне входження евристики в практичну фундаментальну науку (М. Борн, В. Вернадський, А. Ейнштейн та інші), психологію (Г. Буш, В. Гордон, В. Пушкін та інші) і педагогічні науки (Г. Альтшуллер, В. Андрєєв, Ю. Кулюткін, А. Макаренко, А. Хуторської та інші). У наукових працях А. Козир, Г. Падалки, А. Растригіної, В. Федоришина та інших провідних педагогів творчий аспект навчальної мистецької діяльності асоціюється з евристичними техніками мислетворення для прийняття рішень і відповідальності за їх виконання, творчої самореалізації, а також прищеплення студентам здібності мислити на рівні прийняття рішень для оригінального вирішення навчальних мистецьких завдань.

У даному аспекті, спрямування навчального процесу на формування в магістрів з хорového диригування творчих підходів до пізнання глибинних цінностей диригентсько-хорového мистецтва, творчого оперування технологічним інструментарієм диригентсько-хорového діяльності, активізує особистісно-креативну сферу творчої індивідуальності магістрів, створює умови для пошуку продуктивних шляхів узгодження навчально-мистецьких ситуацій, цілеспрямованих до досягнення нового оригінального власного результату.

Запорукою досягнення визначених цілей підготовки магістрів вважаємо акцентований розвиток мисленнєвих процесів у студентів, поступове їх входження в розуміння специфіки та різновидів мислетворення, введення у простір евристичного осмислення перипетій мистецьких процесів з позиції конструювання шляхів оригінального облаштування, перебігу і результативного представлення продуктів диригентсько-хорového діяльності. Відтак, можна впевнено стверджувати, що сформоване у магістрантів евристичне мислення забезпечує високий рівень набуття диригентсько-хорového компетентності для досягнення високого рівня викладання дисциплін означеного циклу.

Дана позиція в повній мірі відповідає й базується на твердженні О. Щолокової про те, що «високого рівня викладання може досягти лише

той педагог, який здатний до всебічного і об'єктивного осмислення музично-педагогічної дійсності, до її самостійної критичної оцінки та творчої реалізації власних ідей» [7, с. 183].

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

Для дослідження сутності проявів задекларованого феномену були застосовані методи теоретичного пізнання, зокрема метод формалізації, аксіоматичний метод, метод логічного впорядкування, а, також, методи, які сприяли здійсненню аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення наукової інформації для розкриття сутності феномена евристичного мислення та подальшого визначення компонентної структури формування евристичного мислення магістрантів з хорового диригування педагогічних університетів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH RESULTS

Здійснений науковий екскурс з метою з'ясування змісту евристики як наукового напрямку, що досліджує закономірності творчої діяльності, сприяє з'ясуванню особливостей формування евристичного мислення майбутніх викладачів диригентсько-хорових дисциплін. Оскільки визначена проблема на сьогоднішній день недостатньо досліджена. Даний вектор наукової статті спричинений завданнями пошуку шляхів поглибленого входження магістрів у професію хорового диригента, оволодіння інструментарієм диригентського мистецтва.

Аналіз науково-педагогічних джерел з проблеми формування евристичного мислення, проведений згідно особистісного, герменевтичного, алгоритмічного, креативного, акмеологічного, рефлексивно-діяльнісного напрямів, дозволив визначити евристичне мислення магістрів з хорового диригування як здатність у фаховій діяльності здійснювати самостійний пошуково-творчий акт завдяки актуалізації мисленнєвих процедур аналітично-пошукового і рефлексивно-інтуїтивного характеру, вирішувати проблемні ситуації навчального мистецького процесу за допомогою комплексу евристичних прийомів і методів для забезпечення продуктивного перебігу і творчої результативності диригентсько-хорової діяльності.

У даному зв'язку, варто зауважити, що нарівні з професійними вимогами до майбутніх викладачів диригентсько-хорових дисциплін висувається ряд вимог інтелектуального порядку, а саме: здатність комплексно охоплювати діяльнісний простір, знаходити оптимальні й

оригінальні рішення в площині мистецької навчальної діяльності, прогнозувати, моделювати, генерувати нові способи результативної дії. Такий підхід до фахової підготовки магістрів з хорового диригування вимагає акцентованого формування евристичного мислення студентів завдяки розробці й впровадженню евристичних моделей у зміст диригентсько-хорового навчання.

Пошук нових граней мистецьких знань для вдосконалення навчального процесу на основі застосування власного досвіду і асоціативно-образного фонду з метою отримання нового навчального продукту оригінальної собівартості складає сутність означеного феномену.

Специфіка формування евристичного мислення магістрантів впродовж диригентсько-хорової підготовки полягає у поєднанні рис пошуково-дослідницької, творчо-інтуїтивної та художньо-образної мисленнєвої діяльності на основі конструктивно-процесуального підходу, а, також, в активному застосуванні евристичних технік в якості засобів формування евристичного типу мисленнєвих процедур у майбутніх викладачів диригентсько-хорових дисциплін.

Аналіз сутності й специфіки евристичного мислення магістрів з хорового диригування дозволив констатувати, що даний феномен має властивості проблемного, дослідницького, критичного та творчого мислення і може бути дієвим регулятором навчального мистецького процесу, оскільки абсорбує в собі всі фази розгортання мислетворення – від пошуку проблеми до варіативного пошуку й віднайдення шляхів оригінального і продуктивного її вирішення.

Для подальшого висвітлення завдань даної статті варто зауважити, що поняття «структура» (від лат. «*structura*» – порядок, розміщення) у науковій літературі тлумачиться як закономірність зв'язків і складових будь-яких процесів, зокрема мислення, пізнання, а, також, сукупність зв'язків між частинами цілого, що забезпечують цілісність внутрішньої побудови [5, с. 578]. Розширює поле розуміння поняття «структура» позиція Г. Балл про те, що структура є конструкцією впорядкованих і детально охарактеризованих елементів системи [2]. Аналіз наукової літератури дозволяє констатувати відсутність наукового визначення структури формування евристичного мислення магістрантів з хорового диригування педагогічних університетів.

За допомогою системно-структурного аналізу нами з'ясовано, що досліджуваний феномен евристичного мислення логічно вмонтований у цілісну систему структурних компонентів, що вбирає у себе концентрований простір інтелектуального впорядкування диригентсько-хорової діяльності

магістрами завдяки активізуючим евристичним технікам мислетворення. Цілісність системи забезпечується комплексною взаємодією структурних компонентів: мотиваційно-потребового, компетентнісно-комунікативного, креативно-рефлексивного, діяльнісно-результативного, які актуалізуються на основі єдності системної, пізнавальної, прогностичної, оцінювальної, проєктивної, пошукової, конструктивної функцій.

Мотиваційно-потребовий компонент обумовлює ступінь мотиваційної установки на виявлення потреб навчального мистецького процесу, активізує знанневий ресурс і власний диригентсько-хоровий досвід магістрів. У рамках даного структурного компоненту активізується ціннісний аспект диригентсько-хорової діяльності магістрів з хорового диригування, уможлиблюється природність спрямування студентів до пошуку шляхів покращень якісних характеристик навчального процесу, узгодження навчальних цілей із рівнем власних творчих намагань.

Компетентнісно-комунікативний компонент передбачає активізацію евристичного мислення завдяки оперуванню евристичними техніками прийомами роботи у взаємодії з суб'єктами і простором навчальної мистецької діяльності. Урахування даного компоненту в структурі формування евристичного мислення магістрів з хорового диригування відображається на розробці діалогічних моделей мистецької комунікації, акцентуації компетентнісного підходу до вирішення навчальних завдань, що виявляється в розумінні і створенні балансу між бажаним і реальним, технічно-можливим і ситуативно-проблемним.

Креативно-рефлексивний компонент виявляє міру здатності магістрантів до самоконтролю у процесі пошуку оригінальних граней здійснення творчо-мистецької і педагогічних дії. Даний структурний компонент передбачає здібність самостійно оцінювати складні творчі ситуації, бачення зв'язку нагальних творчих завдань з кінцевим результатом, діалогічність, уміння вести аргументовану полеміку. У цьому аспекті найскладнішим є шлях управління мисленням через вплив на особистість студента, зміну мотивів, установок, позицій його особистості, ступінь оцінки та самооцінки.

Діяльнісно-результативний формує оптимальну траєкторію евристичної дії магістрантів, акумулює механізми самостійного евристичного пошуку для досягнення оригінального власного результату диригентської діяльності.

У контексті виявлених особливостей диригентсько-хорової навчальної діяльності магістрантів педагогічних університетів

вищезазначені структурні компоненти можуть якісно впливати на формування евристичного мислення. Позаяк специфіка диригентсько-хорової діяльності потребує врівноваженого балансу між технологічно-виконавськими (ситуативний концепт), комунікативними (цільовий концепт) та творчо-результативними (творчо-діяльнісний концепт) завданнями, впорядкування яких лежить в межах оптимального евристичного узгодження.

Ситуативний концепт даної діяльності пов'язаний з перетворенням проблемних ситуацій, пошуку і трансформації ідей їх продуктивного впорядкування, що потребує застосування евристичних технік мислетворення для віднайдення шляхів оригінального вирішення і діяльнісного втілення мистецьких завдань.

Цільовий концепт диригентсько-хорової діяльності спрямовує дії магістрантів на реалізацію цільових проєктів мистецької діяльності, варіативний пошук шляхів досягнення визначених цілей також вмотивовує необхідність застосування евристичних технік мислетворення.

Творчо-діяльнісний концепт вбирає комплексну програму самореалізації магістрантів як творчих індивідуальностей, цілеспрямованих до самостійного й оригінального впорядкування мистецького процесу завдяки перетворювальній спрямованості евристичного мислення на вирішення творчих завдань.

У сукупності структурні компоненти дозволяють скеровувати магістрантів до здійснення диригентсько-хорової діяльності у повноті евристично-інтелектуальної дії, цілеспрямованої на реалізацію зусиль оригінального і нетривіального самовиявлення. Закладені в структурі евристичні настанови забезпечують освоєння магістрантами нового типу інтелектуальних процедур – вільного, широкого, варіативного, креативного, відкритого до дискусій і діалогу, допитливого, продуктивно-генеруючого, оригінального, об'єктивного.

Отже, представлені інтегративні характеристики у взаємозв'язку забезпечують цілісність, утворюють змістову структуру та сприяють формуванню евристичного мислення магістрантів з хорового диригування педагогічних університетів. А відтак, комплексно забезпечують формування професіонала, здатного оперувати мистецькою інформацією в процесуально-технологічному і виконавсько-інтерпретаційному просторі навчальної диригентсько-хорової діяльності.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Таким чином, аналіз теоретичних основ формування евристичного мислення магістрів з хорového диригування, проведений згідно особистісного, герменевтичного, алгоритмічного, креативного, акмеологічного, рефлексивно-діяльнісного підходів, з урахуванням функцій диригентсько-хорového навчання магістрів (системної, когнітивної, прогностичної, оціночної, проєктивної, пошукової, конструктивної) дозволив виокремити структурні компоненти евристичного мислення магістрантів, до яких віднесено мотиваційно-потребовий, компетентнісно-комунікативний, креативно-рефлексивний, діяльнісно-результативний. Взаємозв'язок яких забезпечує цілісність та утворює змістову структуру визначеного нами феномена. Комплекс розроблених компонентів забезпечує сформованість евристичного мислення магістрів з хорového диригування педагогічних університетів.

Перспективи подальших досліджень. Подальший напрямок розробки дослідження передбачає визначення критеріїв, показників, характеристику рівнів сформованості та розробку методики формування евристичного мислення магістрів з хорového диригування педагогічних університетів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] В. И. Андреев, *Эвристика для творческого саморазвития*. Казань, Россия: Центр инновационных технологий, 1994, 288 с.
- [2] Г. О. Балл, *Гуманізація загальної та професійної освіти: суспільна актуальність і психолого-педагогічні орієнтири, неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи*. Київ, Україна: Віпол, 2000, 636 с.
- [3] П. А. Ковалик, «Деякі питання розвитку професійної освіти хорového диригента», *Проблеми сучасного мистецтва і культури*. Харків, Україна: Каравела, с. 43–49, 2000.
- [3] Л. И. Дыс, *Музыкальное мышление: сущность, категории, аспекты исследования*. Сб. ст. Дыс Л. И. (Сост.). Киев, Украина: Муз. Украина. 1989, 178 с.
- [4] В. Н. Пушкин, *Эвристика – наука о творчестве*. Москва, Россия: Политиздат, 1967, с. 272.
- [5] В. І. Шинкарук, *Філософський енциклопедичний словник*. Київ, Україна:

Абрис, 2002, с. 742.

- [6] А. В. Хуторской, *Эвристическое обучение: теория, методология, практика*. Москва, Россия: МПА, 1998, с. 266.
- [7] О. П. Щолокова, «Проблеми фахової підготовки майбутніх магістрів мистецької освіти», *Естетика і етика педагогічної дії*, Вип. 3, с. 181-190, 2012.

STRUCTURAL COMPONENTS OF FORMATION OF HEURISTIC THINKING OF MASTER'S WITH CHORAL CONDUCTING

Xu Qing,

Postgraduate student of the Department of theory and methods
of music education, choral singing and conducting
Anatoliy Avdievsky faculty of Arts
National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov.
Kyiv, Ukraine.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3042-8652>
417689733@qq.com

Abstract. The article highlights theoretical and methodological provisions on the formation of heuristic thinking of magistrates from choral conduct of pedagogical universities. The emphasis is on the main tasks of artistic education, in particular the search for heuristic mechanisms of filling the educational and artistic process with new approaches to the development of the creative personality of future teachers of conductive-choral disciplines. The focus is on creativity as an important component of the professional training of masters in choral conducting. The theoretical analysis of scientific works was carried out, on the basis of which it is proved that the heuristic thinking formed in master's degrees provides a high level of conductor-choral competence. Scientific approaches of ukrainian and foreign scientists to the structure of heuristic thinking are analyzed. The main approaches to the formation of the investigated phenomenon are determined. The author's interpretation of the concept of «heuristic thinking of masters in choral conducting» as the implementation of independent search and creative acts in professional activities due to the actualization of intellectual procedures of analytical search and reflexive-intuitive nature is proposed. Emphasis is placed on the need to take into account certain functions of conducting-choral training of masters. The structure of heuristic thinking is distinguished, the influence of its components on the formation of the studied quality is characterized. The further directions of scientific

researches on the development of an effective methodology of forming heuristic thinking of magistrates from choral conducting of pedagogical universities are outlined.

Key words: preparation of masters; conducting-choral disciplines; heuristic thinking; structural components; methodological approaches; functions of conducting-choral training of masters.

СТРУКТУРНЫЕ КОМПОНЕНТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЭВРИСТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ МАГИСТРАНТОВ С ХОРОВОГО ДИРИЖИРОВАНИЯ

Сюй Цин,

аспирант кафедры теории и методики музыкального образования,
хорового пения и дирижирования
факультета искусств имени Анатолия Авдиевского
Национального педагогического университета
имени М. П. Драгоманова.
Киев, Украина.
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3042-8652>
417689733@qq.com

Аннотация. В статье выделены теоретические и методологические положения формирования эвристического мышления магистрантов с хорового дирижирования педагогических университетов. Акцент делается на основных задачах художественного образования, в частности поиска эвристических механизмов наполнения учебно-художественного процесса новыми подходами к развитию творческой индивидуальности будущих преподавателей дирижерско-хоровых дисциплин. Проведен анализ категории «эвристическое мышление» в ретроспективном измерении. Сосредоточено внимание на творчестве как весомой компоненте профессиональной подготовки магистров с хорового дирижирования. Осуществлен теоретический анализ научных работ, на основе которых доказано, что сформированное у магистрантов эвристическое мышление обеспечивает высокий уровень дирижерско-хоровой компетентности. Проанализированы научные подходы украинских и зарубежных ученых к структуре эвристического мышления. Определены основные подходы к формированию изучаемого явления. Предложено авторское определение понятия «эвристическое мышление магистрантов с хорового дирижирования» как осуществление самостоятельных поисково-творческих актов в профессиональной деятельности благодаря актуализации

интеллектуальных процедур аналитико-поискового и рефлексивно-интуитивного характера. Акцентируется внимание на необходимости учета определенных функций дирижерско-хорового обучения магистров. Выделена структура эвристического мышления, охарактеризовано влияние ее компонентов на формирование исследуемого качества. Определены дальнейшие направления научных исследований по разработке эффективной методики формирования эвристического мышления магистрантов с хорового дирижирования педагогических университетов.

Ключевые слова: подготовка магистров; дирижерско-хоровые дисциплины; эвристическое мышление; структурные компоненты; методологические подходы; функции дирижерско-хорового обучения магистров.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] V. I. Andreev, *Evrastika dlya tvorcheskogo samorazvitiya*. Kazan', Rossiya: Centr innovacionnyh tekhnologij, 1994, 288 s.
- [2] H. O. Ball, *Humanizatsiia zahalnoi ta profesiinoi osvity: suspilna aktualnist i psykholoho-pedahohichni oriientyry, neperervna profesiina osvita: problemy, poshuky, perspektyvy*. Kyiv, Ukraina: Vipol, 2000, 636 s.
- [3] P. A. Kovalyk, «Deiaki pytannia rozvytku profesiinoi osvity khorovoho dyryhenta», *Problemy suchasnoho mystetstva i kultury*. Kharkiv, Ukraina: Karavela, s. 43–49, 2000.
- [3] L. I. Dys, *Muzykal'noe myshlenie: sushchnost', kategorii, aspekty issledovaniya*. Sb. st. Dys L. I. (Sost.). Kiev, Ukraina: Muz. Ukraina. 1989, 178 s.
- [4] V. N. Pushkin, *Evrastika – nauka o tvorchestve*. Moskva, Rossiya: Politizdat, 1967, s. 272.
- [5] V. I. Shynkaruk, *Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk*. Kyiv, Ukraina: Abrys, 2002, s. 742.
- [6] A. V. Hutorskoj, *Evrasticheskoe obuchenie: teoriya, metodologiya, praktika*. Moskva, Rossiya: MPA, 1998, s. 266.
- [7] O. P. Shcholokova, «Problemy fakhovoi pidhotovky maibutnikh mahistriv mystetskoj osvity», *Estetyka i etyka pedahohichnoi dii*, Vyp. 3. s. 181–190, 2012.

*Стаття надійшла до редакції
06 квітня 2021 року*